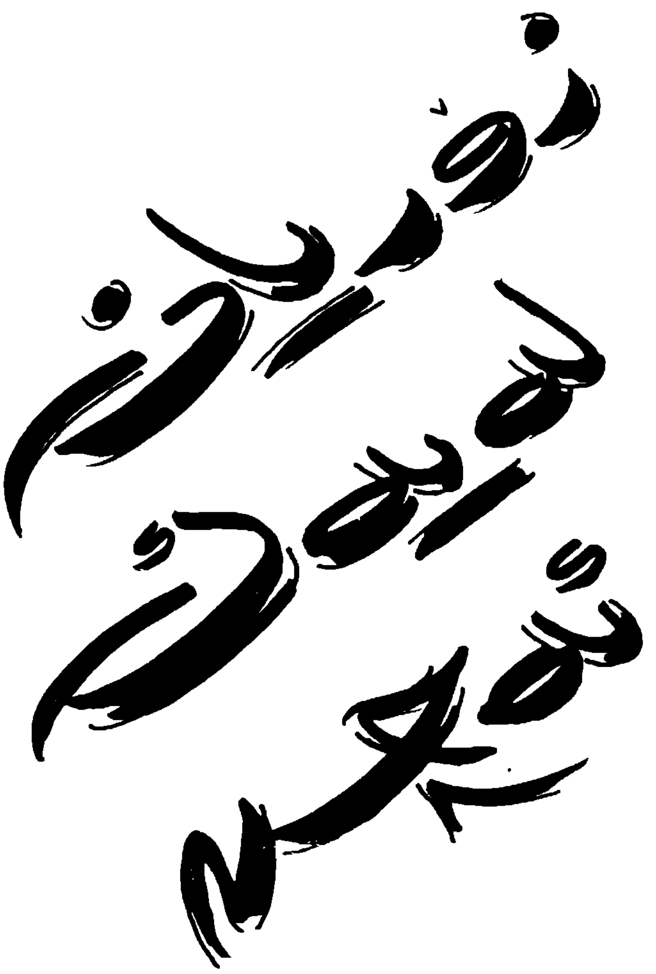

نووسینی : ی . مارچینکۆ

وەرگێڕی لە رووسی‌یەوە : جلال تەقی

لە خەوێکدا کوڕەکەی هاتبۆوە ، بۆیە لە بەیانی‌یەوە دڵی خۆش‌بوو ئەبوایە خۆی ماندوو بکردایە بۆ پێشوازی کردنی : ماڵی پاك بکردایەوەو خواردنی ئامادە بکردایەو بۆ تلێك ڤۆدکاشی بکریایە .

نزیکی دوو ساڵ بوو کوڕەکەی نەدیبوو ... هێشتا دوا ساڵی خوێندنی تەواو نەکردبوو لەیەك ترازان ، لە پێشدا وچان دەستی پێ کردو هەریەکە بەلایەکدا ڕۆیشتو دواییش لە شوێنێکی تر لەسەر ئیشێکی گەورەو گرنگ دامەزرا . هەرچەند لە نامەیەکدا جۆری کارەکەی بۆ نووسیبوو بەلام ئەم هیچی لێ تێ نەگەیشتبوو ، هەر ئەوەندە تێگەیشت کە کۆمەڵێك لاوی لەبەر دەستدایە پەروەردەیان ئەکات . بەشانازی‌یەوە لای دراوسێکانی باسی ئەمەی ئەکرد . دوا نامەی ، کە بە بۆنەی هەشتی مارتەوە بۆی ناردبوو لە پشت وێنەکەی عیساوە هەڵی گرتبوو . لەو نامەیەدا بۆی نووسیبوو کە زۆر ماندوو ئەبێ ... ئەی چۆن ؟ ... خوڵاوی ئێستا گوێ لە کەس ناگرن . پێیان ئەڵێی نوێژ بکەن گاڵتەت پێ ئەکەن ، بە ئارەزووی خۆیان ئەژین هەرکە چەپەرەکەی دەرەوە کرایەوە بەرزەپێ ڕاست بووەوەو رایکردە دەرێ ، وایزانی پۆستەچی‌یەکەیە ، لەڕاستیشدا « بەگاتسکیخ » ی پۆستەچی بوو ، بەلام نەنامەی بۆهێنابوو نەتەلەگرام ، بەڵکو مووچەی خانەنشینی‌یەکەی بۆ هێنابوو پێ ی ووت :

ـ « سیمیۆنۆڤنا ... چەپەرەکەت پێویستی بەچاك کردن هەیە تێگەیشتی ؟ ... بەم جۆرە نەبوونی باشترە ! »

ـ « کۆلا دێتەوە چاکی ئەکاتەوە ! »

ـ « بەخوا شێتی ، مەگەر بێتەوە بۆسەر گۆڕەکەت ، تێگەیشتی ؟ ... »

ـ « چەنەبازی مەکە ! ... »

ئەمەی ووتو بە جۆرێکی‌وا شالاوی بۆ پۆستەچی‌یەکە برد ناچاری کرد بەپرتاو بەرەو دەرەوە ڕابکات ، خۆی‌دا لەچەپەرەکەو بەیەکجاری خستی « سیمیۆنۆڤنا ... چووە باخەکەو هەر بیری لەوە ئەکردەوە کە مرۆڤی زیان بەخش چەند زۆرن وەك ئەم بەگاتسکیخە ! لەگەڵ ئەوەشدا کە نامەی بۆ ئەهێنا بە پیاوی باشی ئەزانی‌و بێجگە لەو کاتانە کە بەلای ماڵەکەیاندا ، بەخۆی‌و هەگبەکەیەوە ئەڕۆیشت لەشی دائەهێزراو وەك عەلەشیشی کیف بوەوە ئەهاتە بەرچاوی .

ئەم کابرایە هەموو ژیانی هەر بەوجۆرە بەسەر بردووە ، نەزەوی کێڵاوە ، نەتووی وەشاندوەو نەکاری کردووە . هەموو ئیشەکەی ئەوە بووە لە ئیسگەوە پۆستەی هێناوەو بلاوی کردۆتەوە ، لەگەڵ ئەوەشدا خانوویەکی وای هەیە هەموو کەس ئاواتەخوازیەتی ... سەر بانەکەی چینکۆ ڕێژ کردووەو بەنەخش‌و نیگار ڕازاندوویەتیەوە ... ئایریلی تەلەفزیۆنیش

ـ بانەکەیەوە قنج بۆتەوە ... منداڵەکانیشی پێگەیاندووە ... ـێکیان مووچە خۆری کشتوکاڵو ئەویتریان مامۆستایە ... ـوشیان لەم خانوەدا بەیەکەوە ئەژین و کە کۆ ئەبنەوە هەتا ـمێک گرمە گرمیان دێ !

ـسیمیۆنۆڤنا » ئێواران دۆخی زۆر خراپە ... خەیاڵی خراپ ـێ بەمێشکیدا .. ئێسکەکانی دێنەژان قاچەکانی تواناى ـەگرتیان نامێنێ ... دەستی هیچ ناگرێ ... بەکورتی خەریکە ـەکی بکەوێ !

ئەم هەموو ژیانی پشتی بەسەر کێلگەو بێشکەی ـەکانی و کاری ناوماڵدا چەماندۆتەوە ، لەگەل ئەوەشدا ـەخانوویەکی سەربان بەچینکۆ داپۆشراو دروست بکاتو ـتەلەفزیۆنێك بکڕێ ... هەموو سامانەکەی ئێستا بریتی یە لە ـیج مریشك و کەلەشێرێك .

تێناگات چۆن ماوەیەکی دوورو درێژ گەورەی خێزانێکی ـەورە بووەو خوێن و گۆشتی لەرێیاندا کردوە بەئاو کەچی ـێستا تەنیایە ! ... دوو منداڵی بەدەردی خوا مردن ، دووان و مێردەکەشی لە شەڕدا کوژران .... ئای بەچی دەردی سەری یەك دوانەکەی تری پێگەیاند ... مەگەر هەر خوا ـزانێ ... هەرچەندە بەیەکیشەوە پێگەیشتن بەلام زۆر لەیەك جیاواز بوون ... کچەکەی وەك مێردەکەی تەمەل و قسە ڕەق بوو مەنجەڵ خلبوو بوەو سەرقاپی خۆی دۆزیبوەوە هەر باشیش بوو ئەو مێردەی دەست کەوتبوو شووی پێکردبوو .. بەلام کورەکەی جۆرێکی تربوو . ڕاستە ئەڵێن پاشە بەرەگرتکی بەردلانە ! هەتا ئەم دواییەش ئەگەر لە دەمی خۆی بگێرابایەوە مانگی دوو جار پیوی بەراز هەرمێ و هێلکەی کولاوو لوتکەو شتی تری بۆ ئەنارد بەلام لەم دواییەدا بۆی نووسی کە ئیتر بۆی نەنێری . دیاربوو ئیشی باشەو خۆی ئەتوانێ شت بکڕێ ... بەلکو واش نەبێ ؟ کێ ئەزانی چی دەست ئەکەوێ ؟ بەلکو هیچ پەیدا نەکاتو برسی بێت ؟ ... بەلکو نەیەوێ دایکی . دلتەنگ بکات بۆیە ئەلی هیچی بۆ نەنێرێ ؟ .

لە باخەکە پڕ سەتڵێك تەماتەی ڕەق و سەوزی کردەوەو هێنایە ژوورێ . پێش ئەوەی دایان بنێ سیدانەیەکی گەییوی سووری لەسەر قەراغی پەنجەرەکە هەڵگرت و بەشێنەیی خستنیە کیتەلەکەیەوەو بە خاولی یەك دایپۆشی و چوە دەرێ بەرەو ئێستگەی شەمەندەفەرەکە .

ئێستگەکە حەوت کیلۆ مەتر دوور بوو ، بەلام ئەمجارە زۆر بەدرێژتری هاتە بەرچاو ... ڕەنگە ئەوە بوو بێ کە زۆر خێرا ئەڕۆیشت و کات ژمێریشی پێ نەبوو . شەمەندەفەری ئاسایی لەو ئێستگەیەدا سێ دەقیقە ئەوەستا ، بەلام « تیژ » ڕەوەکان لایان نەئەداو وەك تیسکەی تفەنگ دەرئەچوون .

چەند پیرێژنێکی لەگەرماندا پڕووکاو بازارێکی بچووکیان لە ئێستگەکەدا پێك هینابوو تەماتەو هێلکەی کولاوو گەنمە شامی یان ئەفرۆشت ....

بێجگە لەم پیرێژنانە کەسی تر دیار نەبوو ، و هەموو لە تاوگەرما لەبەر سێبەرەکەدا خۆیان شاردبۆوە .

دلی خۆش بوو کە دوا نەکەوتوە . ڕۆژی سێ شەمەندەفەر ئەهات ... ئەوەندە ماندوو بوو خەریك بوو بەلادا بێ ، بەلام لەبەر ئەوەی بە درێژایی ژیانی ئەوەندەی چەرمە سەری دیبوو ڕاهاتبوو بەرگەی هەموو شتێك بگرێ . کیتەڵەکەی لای ئەوانی ترەوە داناو چاوەڕێی کرد .

زوربەی پیرێژنەکان لەکاتی کچێنی یەوە یەکتری یان ئەناسی . کەباسی ، کارو باری خێزانی یان ئەکرد هەر وەك جاران ئەیان ووت .

ـ « دەکچینە بەسە ... ئای کچینە گوێ بگرن ! .... » پیرێژنێکی نەناسیاو لای سیمیۆنۆڤناوە دانیشتبوو ، ئەوەندە قەلەو بوو وات ئەزانی هەر ئێستا کراسە پڕواوەکەی لەبەریدا شەق ئەبات ! زوو تێی گەیشت کە ناوی « ئولگا » یەو هێلکەی هێناوە بۆ فرۆشتن بۆ ئەوەی بتوانێ کچەکەی بنێری بۆ تاقی کردنەوەی وەرگرتن لە زانکۆ ... تازە هاتوونەتە ئێرەو لە دروست کردنی پردی شەمەندەفەرە تازەکەدا کار ئەکەن و لە کارەڤاندا ئەژین ... بەلام لەگەل ئەوەشدا مریشکی هەر ڕاگرتووەو لەقەفەزدا شاردوونیەتەوە .

سیمیۆ نۆڤنا ش باسی خۆی بۆ کردو تێی گەیاند کە منداڵەکانی پێگەیاندووە ... تێی گەیاند کچە گەورەکەی شووی کردووە بە بەڕێوەبەری کارگەیەك و ماڵێکی وای هەیە نەبێتەوە ! .... خانمێکی شاریی وای لێ دەرچووە کە پار هاتبووە بۆ لای و بەگوندەکەدا گەڕابوو نەیان ناسیبووە ، تەنها پێلاوە

نووك تیژەکانی ، کە پاژنە بەرزەکانی ئەتوت بزمارە ، بایی چل رۆبل بوو ! .... بە هەرکوێیەکدا ئەرۆیشت پاژنەکەی زەوێ کون کون ئەکردو نیشانەی جێ ئەهێشت ... ئەوەیە کچ ! ... بیست رۆبلی دابوو بەدایکی و نەستەلەشی بۆ هێنابوو کە ئەم ناوە سەیرەی هەبوو : « ئادەی پڕی پیاکە ! » ...

هەتا ئێستاش ئەو نەستەلانەیانە خواردوەو بۆ کورەکەی هەلگرتووە ، کونی جێ پاژنەکانیشی تەنها پایز باران شتنیەوە ! لە پڕ ئەو ناوە شلەژا ... سەرۆکی بەشی گواستنەوەی ئێستگە هات تەماتە بکرێ . وادیاربوو بڕیاریان دابوو بخۆنەوە . لەبەر ئەوەی تەماتەکانی سیمیۆنۆفنا گەورەو پتەو بوون یەکسەر کۆمەلەیەکی لێ هەلبژارد ، بەلام کە بۆ بەد بەختی لەژێرەوە دوانی سەوزی بینی تووڕە بوو ، و هەرچەندە سیمیۆنۆفنا هی‌تری دایە قایل نەبوو ولە « فرۆشگا » زمان خسی کرێ ! بێگومان زۆری پێ ناخۆش بوو کە ئەمەی لە کیس چوو ، بەلام گوێ مەدەرێ ، ئێستا شەمەندەفەرێکی‌تر دێت .

لەگەل ئۆلگادا بەشانازییەوە لەسەر قسە کردنەکەی رۆیشت و ووتی :

ـ « کورە بچووکەکەشم ئێستا پیاوێکی ناسراوەو لاوان پەروەردە ئەکات ، لەگەل ئەوەشدا بیری نەچوومەتەوەو نامەم لێ نابڕێ ! بەلام کچەکە تاقەتی نامە نووسینی نییە . ئەو لەقوتابخانەشدا هەر تەمەل بوو بەلام ئەمیان ڕێبازی زانیاری گرتوەو پیاوێکی تێکەیشتووە بۆیە کردوویانە بە بەڕێوەبەر ئۆلگا بەگومانەوە تێ ی ڕوانی و ووتی :

ـ « کەواتە بۆچی ناتبەنە لای خۆیان ؟ »

وەرامی دایەوە :

ـ « کچەکەم حەزی ئەکرد بمبات ... بەلام بۆکوێم بەرێ ؟ ئەوخەریکی خێزانی خۆیەتی و خەسوو ، و خەزووری لەگەلدایە کورەکەشم ئەیبردمە لای خۆی بەلام بۆچی لێیان تێك بدەم ؟ باخویان چۆنیان ئەوێ وابژین ، ئێمە پێکەوە ناگونجێین پیریژنێکی وەك من بۆچی لێیان بشێوێنم ؟

ئۆلگا بەسەر سامییەوە لێ ی پرسی :

ـ « بۆچی پێکەوە ناگونجێن ؟ »

« سیمیۆنۆفنا » هەندێك منگە منگی کرد بەلام لەدواییدا کەمێك دەنگی نرم کردەوەو ووتی

ـ « بەقوربان ، کە پارهات بۆ لام ئەوڕۆژەمان بەخۆشی بەسەر برد بەلام ڕۆژی دوایی پێ ی ووتم : « دایە ، بۆمن زۆر شوورەییەو تەریق ئەبمەوە .. من پیاوێکی گەورەم ، کەچی تۆ نوێژ ئەکەی ! » .

بۆیە ئەلێم ئەگەر لای ئەو بژیم لەبەر چاوی برادەرەکانی تەریق ئەبێتەوە ، لەبەر ئەوە نەچم باشترە ! »

ـ « ئەی پارەت بۆ ئەنێرێ ؟ »

بەسەر سامییەوە وەرامی دایەوە :

ـ « پارەی‌چی ؟ ... ئەو بەشی خۆی ناکات ... من بەشی خۆم هەیەو پێویستم بەو نییە ! »

ئۆلگا بەتوورەییەوە ووتی :

ـ «بەخوا مندالەکانت هیچو پووچن ! »

« سیمیۆنۆفنا » بەقوولی تێ ی ڕوانی ، دەستی لێ ڕاوەشاندو پێ ی ووت :

ـ « ئەوە ئەلێ ی چی ؟ قسەی وامەکە ، گوناهت ئەگات ! »

ـ « لەجێگای تۆ بوومایە شکاتم لێ ئەکردن و مانگانەم پێ ئەبڕینەوە ! »

سیمیۆنۆفنا ئیتر خۆی پێ نەگیراو قیژاندی :

ـ « مانگا ! ... تۆ شکات لە مندالەکانی خۆت بکە ! ... شێتە ... بێ ئەقل ... چۆن شکات لە مندالی خۆم بکەم ؟ ئەوە تۆ ئەلێ ی‌چی ... تف ! ... »

پاش ئەمە بەشانازییەوە بۆی ڕوون کردەوەکە ئێستا کورەکەی ئەگاتە ئێرە ، هەر چەندە لەبەر ئەوەی ئەم ڕێگایە دوورە زۆر جار بەشەمەندەفەر بەڕێگایەکی‌تردا ئەچێت بۆ مۆسکۆ بەلام ئەمجارە بەتایبەتی بلیتی ئەم ڕێگایەی بڕیوە . بۆیە تەماتەی هێناوە بۆ فرۆشتن کە بوتلێك فودگای پێ بکرێ بەلام ئەمانە نەچوون بەگوێی ئۆلگاداو وەك عەلەشیش بە سەرسامییەوە ملی بائەدا . خەفەتی ئەوەی ئەخوارد کەئەم ژنە بەم جۆرە قسەی لەگەل ئەکات .

کە ڕادیۆی ئێستگە بلاوی کردەوە شەمەندەفەرێك ئەگات پیریژنەکان جوولان . چاودێریکەری ئێستگەو چەند ڕێبوارێك و « فاسیا » ی پۆلیسیش پەیدابوون پیریژنەکان لەمندالییەوە ئەم پۆلیسەیان ئەناسی و ئەویش ئەمانی ئەناسی و جۆرە پەیوەندییەك لە ناویاندا پەیدابوو بوو . بەپێ ی یاسا ئەبێتوانی نە هێلێ کڕین و فرۆشتن لێرەدا بکرێ .... لێرەش نەبوایە

حتو را هیچ بفروشری چونکه شەمەندەفەرەکە ئەوەندە حیتەوەو ڕێبوارەکان تەنها ئەوەندە فریا ئەکەون مل بێننە مومو بپرسن ئەمە کام ئیستگەیە ، ئیتر چۆن ئەتوانن بگەنە ەکەی دەرەوەی ئێستگەو شت بکڕن ؟ بۆیە پیرێژنەکان وترس خۆیان گەیاندە بەر پەنجەرەکانی شەمەندەفەرەکە .

ئەگەر « ڤاسیا » لەم سەری شەمەندەفەرەکەوە وەستایە ئەوان لەو سەرەوە پیا ئەهاتن ، ئەو لەو سەرەوە حستی پێبکردایە ئەمان لەم سەرەوە شتیان ئەفرۆشت ، ئەچی ئەم جارە « ڤاسیا » ناوەڕاستی هەڵبژارد ، بۆیە پیرێژنەکان پڕیان کرد بەشتەکانیانداو بەرەو عەمارەکان ڕایان کردو سیمیونۆڤناش بەدوایانداو خۆیان گەیاندە یەکەم فارگۆنی شەمەندەفەرەکەو هاواریان کرد : « تەماتە گێلاس ... گەنمەشامی ! ... »

زۆرکەس گەنمە شامی‌یان کڕی ، بەلام کەس خۆی لە تەماتە نەگەیاند . « ڤاسیا » خۆی وا پیشان دابوو کە لە ناوەڕاستدا ئەمینێتەوە بەلام لەپڕ خۆی گەیاندە فارگونی پێشەوە ، پیرێژنەکان شلەژان و خۆیان شاردەوە . « سیمیونۆڤنا » فێلبازانە بەژێر شەمەندەندەفەرەکەدا چووە ئەو دیوو بەڕاکردن خۆی گەیاندە ئەو سەرو هاواری کرد

- « تەماتەی جوان ... تەماتەی کەییو ... »

ی ئەکردو تەنوورە ڕەشەکەی لە دەوری قاچە ەماراوی‌یەکانیدا بووبوو بەچەتر . ماوە کەم بوو ، و نە ئەبوایە وەستایە .

ە فارگۆنی « پلەی یەکەم » ەوە بێجامە لەبەرێك پرسی نرخی چەندە ، بەلام لەوە نە ئەچوو مەبەستی کڕین بێ ، لە فارگۆنێکی ترەوەو لاوێك بانگی کرد : « تەماتە ، وەرە ! »

- « چەندت ئەوێ ؟ »

- « دەدانە »

- « بگرە »

بەلام لەبەر ئەوەی شەمەندەفەرەکە جوولاو کوڕەکە پارەی وردەی ئامادە نەکردبوو تەماتەکانی دایەوە دەست و بە پێکەنینەوە وتی : « ئاخ ... فریا نەکەوتم ، لە ئێستگەی داهاتوو ئەیکڕم ! »

« سیمیونۆڤنا » لە شەمەندەرەکە دوور کەوتەوەو کە فارگۆنێکی « پلەی‌یەکەم » بەلایدا تێپەڕی لە پەنجەرەکەوە « کۆلای » کوڕی بینی ! لەلای ئەفسەرێکەوە وەستابوو پەنجەی بۆ دەشتەکەی ئەو دیوەوە ڕائەکێشا « سیمیونۆڤنا » چاوەکانی کەوتنە ڕەشکەو پێشکە کردن ، وای زانی کوڕەکەی بەقسە کردنەوە خەریك بووە بۆیە نەیتوانی دابەزێ . بەدوای شەمەندەفەرەکەدا ڕایکردو هاواری کرد : « کۆلا ... کۆلا ... » لەوە ئەچوو کۆلا بەدی کردبێ بەلام لەگەڵ ئەوەشدا ڕووی لە پەنجەرەکە وەرگێڕا سیمیونۆڤنا لە تاودا لەو شوێنە تەختاییەدا قاچی تەتەڵەی کردو ڕەتێکی بردو خەریك بوو بکەوێ . تەماتەکانی کەوتنە خوارەوەو بەو ناوەدا بڵاو بوونەوە . خەمی بۆ ئەوە نەخوارد کە هەموویان خۆڵاوی بوون ، خەمی بۆ ئەوە خوارد کە شکان ... کە دەستی کرد بە کۆ کردنەوە یان « ڤاسیا » ی پۆلیسیش لەگەڵیدا کۆکردەوەو چەند هەرەشەیەکیشی لێکرد ، بەلام چونکە شەمەندەفەرەکە ڕۆیشتبوو ئیتر لە ڤاسیانە ئەترسا لەگەڵ ئەوەشدا هەر بۆ ڕێز گرتن پێی وت « باشە ڤاسیا » جارێکی‌تر لێرە هیچ نافرۆشم »

تەماتەکانی بەخاولی‌یەکە سڕی‌یەوەو چووەوە شوێنەکەی خۆی لای ئۆلگاوە ئەمەندە ماندوو بوو بە هەزار حاڵ گەیشتەوە ئەوێ ... بیری کردەوە : « چاوم کزبووەو ڕەنگە ئەو نەبووبێ ئەگینا دائەبەزی ! »

شەمەندەفەری داهاتوو پاش سەعات و نیوێك ئەهات و پیرێژنەکان دووبارە دەستیان کردەوە بەقسە کردن .

دنیا گەرم بووو ئەوەندە چۆڵ و بێ دەنگ بوو چرکەی سەعاتە گەورەکەی ئێستگەکە ئەبیسترا . « ڤاسیا » لە بۆفیکە سێ شووشە شەربەتی کڕی و خستنیە کیسەکەیەوەو ڕۆیشتەوە ماڵی نان بخوات . زۆر جار کە ئەڕۆیشتەوە دوا ئەکەوت و فریای شەمەندەفەری داهاتوو نەئەکەوت ، بەم ڕۆژە گەرمەش ڕەنگە دوابکەوێ « سیمیونۆڤنا » وردە وردە هاتەوە سەر خۆی و دڵی خوش بووەو . بیری کردەوە : ئەم تەماتانە ئەفرۆشێ و تەماتە سەوزەکانی ماڵەوەش پێ ئەگەن و ئەوانیش ئەفرۆشێ ، ئەوساش پیوی بەرازو میوەی وشك کراوی پێ ئەکڕێ و سواری شەمەندەفەر ئەبێ و ئەچێت بۆ لای کوڕەکەی . بەخۆشی ووت :

- « بێ گومان کۆلانەبوو ، و یەکێکی تربوو ، بۆچی لەم جیهانەدا دووکەس نی‌یە لەیەك بچن ؟ ... زۆر کەس هەن لەیەك ئەچن ! »